

Ж ЖӘНЕ Ж' ДЫБЫСТАРЫН АВТОМАТИЗАЦИЯЛАУҒА АРНАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАР

Ж, Ж' дыбысына арналған артикуляциялық жаттығулар

1. «Сыбызғы» - күшпен ерінді алға қарай созу.
 2. «Дөңгелекше» - жоғарғы және төменгі еріндерді сүйірлету, тістердің арасын ашу.
 3. «Тентек тіл» - жымыып, жеңіл түрде тілдің ұшын тістейміз.
 4. «Күрекше» жалпақ тілді ауыз қуысынан шығарып, төменгі ерінге салып 10-15 секунд ұстап тұру керек. Тілді қимылдатпай ұстап тұруын қадағалау керек.
 5. «Алтыбақан» тілді жіңішкертіп ұстап кезекпен мұрынға, иекке қарай созу. Бірақ ауызды ашып ұстау керек. Осылайша 15 рет қайталау қажет.
 6. «Кесе» ауыз кең ашық. Жалпақ тілді жоғары тіске қарай тілдің жандары мен ұшын «кесе» формасында жоғары көтеріп 10-15 секунд ұстап тұру керек. Бірақ тіл тіске тимеуі керек.
 7. «Жоғарғы жоғарғы тістерді тазалаймыз» - жымыып, ауызды ашып, тілдің ұшымен жоғарғы тістердің ішкі жағын “тазалаймыз”. Қимыл жоғары-төмен және оңға-солға болады.
 8. «Төбені сырлаймыз» – ауызды ашып, тілдің ұшын артқа-алдыға қарай бағытта қатты таңдайда жүргіземіз.
 9. «Қоңырау» - алақанның сыртқы жағын тамаққа орналастырамыз. Кезекпен ұяң және қатаң дыбыстарды айттырамыз. Ұяң дыбыстарды айтуда дауыс қатпарларының дірілі білінеді, ал қатаң дыбыстарды айтуда діріл болмайды.
- Ескерту:** автоматизация дыбыс қойылғаннан кейін жүргізіледі, сондықтан дыбыс қате айтылған жағдайда баланың есіне салып, дыбысты жөндеп отыру қажет.

[Ж] дыбысын автоматизациялау

1. Буындарды қайталау.

ЖА – ЖА – ЖЫ	ЖЫ – ЖЫ – ЖА	ЖҰ – ЖҰ – ЖО	ЖҰ –
	ЖУ – ЖУ		
ЖА – ЖЫ – ЖЫ	ЖЫ – ЖА – ЖА	ЖҰ – ЖО – ЖО	ЖО –
	ЖҰ – ЖУ		
ЖА – ЖЫ – ЖА	ЖЫ – ЖА – ЖЫ	ЖО – ЖУ – ЖУ	ЖУ –
	ЖУ – ЖҰ		
2. Буындарды қайталау (егер бала берілген буындар қатарын бірден қайталай алмаса, онда әрбір буынмен жеке жұмыс жасаймыз):

ЖА – ЖО – ЖУ – ЖЫ	ЖУ – ЖЫ – ЖУ – ЖЫ
ЖО – ЖУ – ЖА – ЖЫ	ЖУ – ЖО – ЖЫ – ЖА
ЖУ – ЖА – ЖЫ – ЖО	ЖЫ – ЖУ – ЖО – ЖА

ЖЫ – ЖҮ – ЖО – ЖҮ
ЖҮ – ЖҮ – ЖО – ЖЫ

ЖА – ЖЫ – ЖО – ЖҮ
ЖҮ – ЖО – ЖО – ЖҮ

3. Буындарды қайтала және сөзді айт (2-3 реттен):

ЖА

жа – жа – жа – жапан
жа – жа – жа – жаса
жа – жа – жа – жақ
жа – жа – жа – жаман
жа – жа – жа – жады
жа – жа – жа – қожа
жа – жа – жа – жауқазын
жа – жа – жа – жабы
жа – жа – жа – жаһан
жа – жа – жа – жат
жа – жа – жа – жаға
жа – жа – жа – жақын
жа – жа – жа – жаңғақ
жа – жа – жа – жаңқа
жа – жа – жа – Жақан

жа – жа – жа – жас
жа – жа – жа – жап
жа – жа – жа – жан
жа – жа – жа – жақсы
жа – жа – жа – жапа
жа – жа – жа – жауын
жа – жа – жа – жабын
жа – жа – жа – жатыс
жа – жа – жа – жас
жа – жа – жа – жамбы
жа – жа – жа – жағдай
жа – жа – жа – жаңа
жа – жа – жа – Жанна
жа – жа – жа – жантақ
жа – жа – жа – бажа

ЖЫ

жы – жы – жы – жын
жы – жы – жы – жық

жы – жы – жы – қажы
жы – жы – жы –

жымысқы

жы – жы – жы – шұжық

жы – жы – жы –

қонжық

ЖҮ

жу – жу – жу – жусан
жу – жу – жу – жуық

жу – жу – жу – жуас
жу – жу – жу –

жуынды

жу – жу – жу – қажу

жу – жу – жу – мыжу

ЖҮ

жү – жү – жү – жүқа

жү – жү – жү –

жұпыны

жү – жү – жү – жүқ
жү – жү – жү – жүм

жү – жү – жү – жүт
жү – жү – жү – жүп

ЖО

жо – жо – жо – жота
жо – жо – жо – жоқ
жо – жо – жо – жоңышқа

жо – жо – жо – жоса
жо – жо – жо – жон
жо – жо – жо – жоба

ОЖ

ож – ож – ож – ожау

ҰЖ

ұж – ұж – ұж – ұжым

ұж – ұж – ұж – ұждан

4. Сен баста, ал мен аяқтаймын (бала буындарды айтады, ал ересек қажетті буынға екпін түсіріп, сөйлемді аяқтайды):

Жа – жа – жа – ән айтады Қожа.

Жы – жы – жы – менің атам қажы.

Жу – жу – жу – қатты-қатты мыжу.

Жу – жу – жу – жабы жейді жусан.

Жұ – жұ – жұ – киімі оның жұқа .

Жұ – жұ – жұ – көзіңді жұм.

Жо – жо – жо – мынау қай жота.

Ескерту: Осы мәтінді бала толық есіне сақтаған кезде, баламен бұл мәтінді рөл алмасу арқылы орындауға болады.

5. Сөздерді қайталап шық және аталған сөздердің ішіндегісінің қайсысы жеуге жарамды қайсысы жарамсыз екендігін ата. Бұл жердегі ең дәмді не екен?

ожау

шұжық

жусан

қонжық

жауын

6. Қайталауға арналған сөздер:

Шұжық, ожау, жусан, қонжық, жауын, жан, жота, жұқа, жоса, ұжым, ұждан, жауқазын, жақсы, жаман, жау, қожа, жабы, жанақ, жас.

[Ж'] дыбысын автоматизациялау

1. Буындарды қайталау (егер бала берілген буындар қатарын бірден қайталай алмаса, онда әрбір буынмен жеке жұмыс жасаймыз):

ЖИ – ЖИ – ЖЕ

ЖІ – ЖИ – ЖІ

ЖЕ – ЖЕ – ЖИ

ЖӘ – ЖЕ – ЖҮ

ЖИ – ЖИ – ЖІ

ЖЕ – ЖИ – ЖЕ

ЖЕ – ЖЕ – ЖӘ

ЖЕ – ЖӘ – ЖЕ

ЖҮ – ЖҮ – ЖӨ

ЖӨ – ЖҮ – ЖӨ

2. Буындарды қайталау (егер бала берілген буындар қатарын бірден қайталай алмаса, онда әрбір буынмен жеке жұмыс жасаймыз).

ЖӘ – ЖЕ – ЖИ – ЖҮ

ЖІ – ЖЕ – ЖИ – ЖҮ

ЖЕ – ЖҮ – ЖИ – ЖӨ

ЖӨ – ЖӨ – ЖӨ –

ЖҮ

ЖҮ – ЖҮ – ЖҮ – ЖӨ

ЖІ – ЖІ – ЖӘ – ЖИ

ЖӘ – ЖӘ – ЖИ – ЖИ

ЖЕ – ЖҮ – ЖИ –

ЖӨ

ЖӨ – ЖӨ – ЖӨ – ЖҮ

ЖҮ – ЖҮ – ЖҮ –

ЖӨ

ЖИ – ЖИ – ЖІ – ЖИ

ЖӘ – ЖӘ – ЖИ –

ЖИ

3. Буындарды қайтала және сөзді айт (2-3 реттен):

ЖЕ

же – же – же – жеміс	же – же – же – жеті
же – же – же – жебе	же – же – же – жеке
же – же – же – жең	же – же – же –

жексенбі

же – же – же – жейде	же – же – же – жез
же – же – же – жетекші	же – же – же – әже
же – же – же – кебеже	же – же – же – көже
же – же – же – шөже	же – же – же – жент
же – же – же – жеу	

ЖИ

жи – жи – жи – жидек	жи – жи – жи – жина
жи – жи – жи – жиын	жи – жи – жи – жиһаз
жи – жи – жи – жию	

ЖҮ

жү – жү – жү – жүн	жү – жү – жү – жүк
жү – жү – жү – жүйе	жү – жү – жү – жүген
жү – жү – жү – жүдеу	жү – жү – жү –

Жүсіп

жү – жү – жү – жүн	жү – жү – жү – жүк
жү – жү – жү – жүзік	жү – жү – жү – жүз
жү – жү – жү – жүйке	жү – жү – жү –

Жүніс

ЖӘ

жә – жә – жә – жәшік	жә – жә – жә – және
жә – жә – жә – Жәнібек	жә – жә – жә – жәйт
жә – жә – жә – Жәмиға	жә – жә – жә –

жәутең

ЖӨ

жө – жө – жө – жөке	жө – жө – жө –
---------------------	----------------

жөн

жө – жө – жө – жөнде	
----------------------	--

ЖІ

жі – жі – жі – жіп	жі – жі – жі –
--------------------	----------------

жібек

жі – жі – жі – жік	жі – жі – жі –
--------------------	----------------

жіңішке

4. Сен баста, ал мен аяқтаймын (бала буындарды айтады, ал ересек қажетті буынға екпін түсіріп, сөйлемді аяқтайды):

Же – же – же – мен ішемін көже.

Же – же – же – мына кісі – әже.

Же – же – же – жем жейді шөже.

Же – же – же – неткен кең кебеже.

Жү – жү – жү – мен тоқимын жүген.

Жө – жө – жө – сенікі жөн.

Ескерту: Осы мәтінді бала толық есіне сақтаған кезде, баламен бұл мәтінді рөл алмасу арқылы орындауға болады.

5. Сөздерді қайталап шық және аталған сөздердің ішіндегісінің қайсысы жеуге жарамды қайсысы жарамсыз екендігін ата. Бұл жердегі ең дәмді не екен?

көже

жіп

жейде

жеті

жиһаз

6. Қайталауға арналған сөздер:

Жеміс, жебе, жеті, жейде, әже, кебеже, көже, жәшік, жиһаз, жүген, жүзік, жәутең, шөже, жүк, көжек,жібек, жүз, жүйе, Жүсіп, Жәнібек, Жүніс, жіп, жез, жең, жексенбі, жетекші.

ДЫБЫСТАРДЫ ДҰРЫС АЙТАЙЫҚ

Жаңылтпаштар

1. Жағажай,

Жағажайда – Қамажай

Жағажайға жақындай,

Өн айтады Қамажай.

2. Жамаған

Жамау тонды

Жанайға әжем кигізді.

Жанайға кигізген жамау тонды,

Әжем жамады.

3. Жүйекті – жиекте,

Жүйекті жиекте.

4. Жоқ екен бес шыбыш,

Жоқ одан еш сыбыс,

Жоқ одан еш сыбыс,

Жоқ екен шыбыш